

Forslag

til

Lov om Københavns universitets placering og universitetscentre.

Fremsat den 28. november 1969 af *undervisningsministeren*.

§ 1. Københavns universitets udbygning gennemføres på de arealer, som universitetet allerede råder over, samt på arealer, der erhverves inden for et område, som begrænses af Jagtvejen, Tagensvej, Haraldsgade og Vermundsgade. Derudover erhverves der andetsteds i hovedstadsområdet arealer, der er tilstrækkeligt store til også at sikre universitetets udbygning på lang sigt.

Stk. 2. Der oprettes snarest et universitetscenter ved Roskilde.

Stk. 3. Af den ved lov nr. 209 af 31. maj 1968 om universiteternes udbygning fastlagte bevillingsramme på 1250 mill. kr. kan anvendes et beløb på indtil 25 mill. kr. til forberedende arbejder i forbindelse med Roskilde-centrets etablering i tiden indtil 1. april 1973.

Stk. 4. De økonomiske rammer for Roskilde-centrets opbygning fastlægges ved lov.

§ 2. Der oprettes et universitetscenter i Aalborg. Med henblik herpå nedsættes der af undervisningsministeren en planlægningsgruppe, som skal udarbejde forslag til en koordinering og udbygning af videregående uddannelser i Ålborg.

§ 3. Der oprettes senere et universitetscenter i den sydlige del af Jylland.

§ 4. Undervisningsministeren bemyndiges til at iværksætte eller, for så vidt angår ikke statsejede institutioner, tillade, at der iværksættes ekspropriation til bygninger og anlæg for højere uddannelsesinstitutioner efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Bemærkninger til lovforslaget.

I folketingets 2. samling 1967-68 (F.T. 2. samling 1967-68 sp. 1177, sp. 2279-2313, sp. 3052-3062 og sp. 3195, tillæg A 1967-68 sp. 2317-2342, tillæg B sp. 375 og tillæg C sp. 251) vedtog folketinget lov nr. 209 af 31. maj 1968 om universiteternes udbygning.

I henhold til denne lovs § 2, stk. 1, skulle der i folketingsåret 1968-69 fremsættes lovforslag om, hvor den fremtidige udbygning af Københavns universitet skal gennemføres og om erhvervelse af de dertil fornødne arealer, ligesom der skulle fremsættes forslag om den geografiske placering af nye centre for højere uddannelser, hvis oprettelse skal

indgå i den samlede planlægning af de højere uddannelsers udbygning.

I overensstemmelse hermed blev der i folketings-samlingen 1968-69 (F.T. 1968-69, sp. 4755-4760 og 5738-5784 tillæg A 1968-69 sp. 4562-4576) fremsat forslag til lov om centre for højere uddannelser og Københavns universitets placering, men forslaget blev ikke færdigbehandlet. Det folketingsudvalg, som behandlede forslaget, har afgivet en udførlig beretning med et omfattende bilagsmateriale, som udvalget har indsamlet. Beretningen er nedenfor optrykt som bilag. Lovforslaget genfremsættes nu i

en skikkelse, der tager hensyn til de synspunkter, som folketingsudvalgets flertal har givet udtryk for.

Almindelige bemærkninger.

Københavns universitets arealproblemer er behandlet i følgende betænkninger:

1. Betænkning nr. 451 afgivet december 1966 af Dispositionsplanudvalget for Københavns universitet.
2. Planlægningsrådets indstilling om udbygning af universitetskapaciteten øst for Store Bælt, september 1967.
3. Rapport fra arbejdsgruppen vedrørende eventuelle fremtidige universitetsarealer i Københavns kommune, august 1968.
4. Betænkning fra Københavns universitet: Københavns universitets placeringsmuligheder i Stor-københavns centrale byområde, november 1968.

De nævnte betænkninger er tidligere tilstillet folketingets medlemmer.

I det efterfølgende gives en kort sammenfatning af de i disse betænkninger omhandlede indstillinger.

Dispositionsplanudvalgets betænkning, december 1966.

Dispositionsplanudvalget for Københavns universitet foreslog i sin betænkning nr. 451 af 31. december 1966, at Københavns universitets lægevidenskabelige fakultets udbygning blev gennemført ved Rigshospitalet og på Blegdamshospitalets grund, der i henhold til påtegning af 15. september 1964 på overenskomst af 31. januar 1939 mellem staten og Københavns kommune vedrørende etablering af sameje vedrørende Amager Fælled m.v. forudsættes overdraget til staten. Der blev herved lagt vægt på fakultetets nære tilknytning til Rigshospitalet, i hvis nybyggeri der i disse år investeres meget betydelige beløb. Dispositionsplanudvalget foreslog endvidere, at det matematisk-naturvidenskabelige fakultets naturhistorisk-geografiske faggruppes udbygningsbehov blev dækket på Nørre Fælled og ved indretning af Danmarks tekniske Højskoles hidtidige bygninger ved Sølvtorvet og på Øster Voldgade.

For så vidt angik universitetets øvrige dele, herunder det teologiske, det rets- og statsvidenskabelige samt det filosofiske fakultet og den matematisk-fysiske faggruppe, fandt dispositionsplanudvalget ikke, at det var muligt at sikre disse tilfredsstillende forhold og udviklingsmuligheder inden for de arealer, der er udlagt til universitetsformål, idet udvalget ikke fandt en permanent udbygning i kvarte-

ret omkring Frue Plads ønskelig. Udvalget foreslog derfor, at der blev sikret et areal på ca. 500 ha ved Høje Tåstrup, hvor udbygningen af de øvrige dele af universitetet, herunder de ovennævnte fakulteter og den matematisk-fysiske faggruppe, skulle ske.

Til støtte for dette forslag anførtes bl. a., at der ved Høje Tåstrup kunne sikres udvidelsesmuligheder ud i en meget fjern fremtid således, at universitetet kunne samles til én enhed, når det lægevidenskabelige fakultet og den naturhistorisk-geografiske faggruppes bygninger i København bliver forældede, at forbindelsen mellem den matematisk-fysiske faggruppe og atomforsøgsstationen Risø ville blive kortere, at der i de allerede fastlagte planer for overordnede vejforbindelser og S-banenettedets udbygning var skabt sikkerhed for hurtige og bekvemme trafikforbindelser til arealet, at arealet hurtigt kunne bygges, og at arealet i sig selv ikke frembød særlige byggetekniske problemer.

Planlægningsrådets indstilling, september 1967.

Efter at dispositionsplanudvalget havde afgivet sin betænkning, blev der peget på nye muligheder for at tilvejebringe yderligere arealer til universitetsformål i selve København. Disse muligheder var dels de arealer, som vil indvindes ved en inddæmning af Kalveboderne, dels området nord for Nørre Fælled, hvor der i dag er blandet industri- og boligbebyggelse og kolonihaver.

Disse arealer indgik derfor i overvejelserne i Planlægningsrådet for de højer uddannelser, da rådet behandlede dispositionsplanudvalgets betænkning.

I september 1967 afgav planlægningsrådet sin udtalelse i form af en indstilling vedrørende udbygningen af universitetskapaciteten øst for Store Bælt. I denne indstilling erklærede planlægningsrådet sig enig i dispositionsplanudvalgets forslag om det lægevidenskabelige fakultets og den naturhistorisk-geografiske faggruppes placering. Rådet kunne derimod hverken enigt eller ved et flertal anbefale dispositionsplanudvalgets forslag om en udflytning af universitetets øvrige dele til Høje Tåstrup.

Det største mindretal (13 medlemmer) fandt dog, at de nævnte yderligere arealmuligheder i Københavns kommune ikke på langt sigt ville sikre universitetets udviklingsmuligheder eller give arealmæssige forudsætninger for skabelse af et mere omfattende uddannelsescenter i København. Man kunne derfor støtte forslaget om en udflytning og argumenterne for en placering ved Høje Tåstrup.

Det næststørste (9 medlemmer) fandt, at Københavns universitet burde forblive i selve København, og at de arealmuligheder, som efter afgivelsen af dispositionsplanudvalgets betænkning var kommet

ind i billedet, burde undersøges grundigt. Selv om disse nye arealer, om de viste sig egnede, ikke skulle muliggøre en så omfattende udbygning som forudsat af dispositionsplanudvalget, mente dette mindretal, at Københavns universitets udbygning burde baseres på dem, og at den yderligere fornødne kapacitet burde tilvejebringes gennem en hurtig opbygning af centret ved Roskilde til en betydelig kapacitet.

Imod Høje Tåstrup-forslaget anførte dette mindretal, at Københavns universitet i en meget lang år-række — formentlig omkring 50 år — ville blive et geografisk splittet universitet, at iværksættelsen af et meget stort byggeprogram i Høje Tåstrup samtidig med udbygningen på Nørre Fælled og Blegdamskshospitalets grund indebar risiko for udskydelse af etableringen af et andet universitet på Sjælland, og at placeringen i Høje Tåstrup ville medføre, at Københavns universitet blev isoleret fra det øvrige samfund, idet man lagde stor vægt på at bevare Københavns universitet som et storbyuniversitet, hvis studenter og lærere kunne forblive en del af bybefolkningen og bevare mulighederne for nær kontakt med hovedstadens politiske, administrative, sociale og kulturelle institutioner.

2 medlemmer afgav hver sin særudtalelse gående ud på henholdsvis en hurtig aflastning af Københavns universitet ved opførelse af et nyt universitet i Roskilde og udflytning, såfremt der ikke inden for 1 år blev tilvejebragt forudsætninger for en udbygning i Københavns kommune.

Rapport fra arbejdsgruppen vedrørende eventuelle fremtidige universitetsarealer i Københavns kommune, august 1968.

Under disse omstændigheder anså regeringen det for nødvendigt at lade iværksætte en nærmere undersøgelse af de faktiske muligheder for at gennemføre en udbygning af Københavns universitet på de nævnte nye arealer i selve København.

Den 30. august 1968 forelå resultatet af denne undersøgelse i form af en rapport fra en arbejdsgruppe bestående af embedsmænd fra undervisningsministeriet, boligministeriet, Københavns kommune og Københavns universitet. Det fremgår af denne rapport, at der inden for området mellem Jagtvejen, Tagensvej, Haraldsgade og Vermundsgade vil kunne udlægges 153.500 m² grundareal, hvoraf undervisningsministeriet allerede ejer 44.000 m², til universitetsformål, og at det samlede areal, forudsat at de nødvendige byplandispositioner og ekspropriationer foretages, vil kunne ryddes inden for 2-3 år. Arealets samlede ejendomsskyld er opgjort til 112 mill. kr. På arealet vil der med en udnyttelsesgrad på 0,75, der af byplan- og universitets-

bygningsekspertter anses for det maksimalt forsvarlige, kunne opføres 115.200 brutto m² etageareal.

Udvalget har med udgangspunkt i de ovennævnte arealer og med aftagende intensitet undersøgt arealerne helt ud til Rovsingsgade mod nord og Lyngbyvej mod øst og med Tagensvej som vestgrænse. Hermed er undersøgt et samlet areal nord for Jagtvejen på 827.000 m² til en samlet ejendomsskyld på 588 mill. kr. På dette samlede areal vil der i givet fald over et længere åremål kunne opføres 620.250 brutto m² etageareal ved en udnyttelsesgrad på 0,75. Lægges hertil de militære arealer på Vognmandsmarken og i Ryvangen (Svanemølleområdet), som har været inddraget i den tidligere universitetsplanlægning, samt de arealer og bygninger, som universitetet råder over i Botanisk Have, på Østervold og på Nørre Fælled, vil universitetet med tiden kunne få rådighed over i alt 1.074.200 brutto m² etageareal.

Forudsætter man Københavns universitet indrettet til ca. 25.000 studerende, hvoraf dog ca. 5.000 lægestuderende, der altovervejende placeres på Blegdamskshospitalets grund og ved Rigshospitalet, og som i denne forbindelse holdes udenfor, vil der i dag være behov for 431.200 brutto m² etageareal.

Om en inddæmning af Kalveboderne hedder det i rapporten, at det udnyttelige areal vil blive på ca. 310 ha, hvoraf mindst 100 ha antages at skulle anvendes til andre offentlige formål. De fremtidige byplanmæssige og trafikale forhold i området er endnu ikke afklaret, og arbejdsgruppen regner med, at der vil gå 5-6 år fra det tidspunkt, hvor beslutning om inddæmning er truffet, og til det tidspunkt, hvor de første bygninger på arealet vil kunne tages i brug.

Rapporten er rent beskrivende, og arbejdsgruppen har i overensstemmelse med sit kommissorium ikke taget stilling til, om og i hvilket omfang de beskrevne arealer bør udlægges til universitetsformål.

Københavns universitets betænkning af november 1968.

Arbejdsgruppens rapport blev forelagt Københavns universitet til udtalelse, og universitetets svar foreligger i form af en betænkning af november 1968: Københavns universitets placeringsmuligheder i Storkøbenhavns centrale byområde.

I denne betænkning gør universitetet sine forventede studentertal og arealbehov i tiden indtil 1980 op og peger på det ønskelige i, at universitetet også for tiden efter 1980 sikres udviklingsmuligheder. Universitetet gør i denne forbindelse opmærksom på, at der, selv om studentertallet skulle blive begrænset til et bestemt maksimum, når kapacitet er tilvejebragt i de øvrige dele af landet, vil være et

fortsat behov for bygningsudvidelser, dels på grund af videnskabens fortsatte udvikling og specialisering, dels på grund af et stigende arealforbrug pr. lærer og pr. student.

Universitetet kan derfor ikke anbefale en løsning inden for de af arbejdsgruppen undersøgte arealer.

Universitetet anfører, at en udbygning inden for området nord for Nørre Fælled vil blive meget langvarig og vanskelig at gennemføre, selv om man får adgang til at ekspropriere, dels fordi det vil være meget vanskeligt at få tilladelse til at nedlægge de beboelseslejligheder, som findes inden for området, dels på grund af ekspropriationserstatningernes størrelse, at de militære arealer på Vognmandsmarken og i Ryvangen vil blive generet af støj og rystelser fra de jernbaner, som omgiver og gennemskærer arealerne, og vil være vanskeligt tilgængelige på grund af jernbanerne, og at der med de nævnte arealer ikke vil være sikret universitetet udvidelsesmuligheder på langt sigt, ligesom mulighederne for at skabe et uddannelsescenter, der også omfatter andre uddannelser end de traditionelle universitetsuddannelser, ikke vil være til stede. Universitetet ønsker dog, at det nærmest Nørre Fælled liggende område mellem Jagtvejen, Tagensvej, Haraldsgade og Vermundsgade på 153.500 m² grundareal udlægges som reservareal for de læge- og naturvidenskabelige institutter ved Rigshospitalet og på Nørre Fælled.

Den øvrige udbygning foreslår universitetet gennemført på et ca. 500 ha stort areal dels på en kommende inddæmning af Kalveboderne dels på den overfor liggende del af Vestamager, der i vinderprojektet i arkitektkonkurrencen om Vestamagers bebyggelse foreslås udlagt til offentlige formål. En væsentlig del af det omhandlede areal er placeret i Tårnby kommune.

En sådan placering vil give muligheder for at opbygge centre for de faggrupper, der først skal udflyttes, og som forventes at ville ekspandere kraftigt, nemlig de humanistiske, de samfundsvidenskabelige og de matematisk-fysiske fag. Hertil kommer, at en samling af hele universitetet og udbygning af et egentligt uddannelsescenter på arealet vil være mulig på længere sigt.

Endvidere vil universitetet blive placeret i et nyt byudviklingsområde, hvor mulighederne for en tilpasning af bolig- og kollegiebebyggelse er til stede.

Universitetet lægger endelig vægt på arealets centrale placering i forhold til Københavns centrum, lufthavnen på Saltholm, Sverigesforbindelsen og Vestmotorvejen, og finder, at etablering af overordnede veje til og byggermodning af arealet vil

kunne gennemføres relativt hurtigt og inden for rimelige økonomiske rammer.

Københavns universitets geografiske placering.

Som det allerede fremgår af bemærkningerne til § 2 i loven af 31. maj 1968 om universiteternes udbygning (F.T. 2. samling, tillæg A sp. 2334), er regeringen enig i forslagene om at udbygge Københavns universitets lægevidenskabelige fakultet og det matematisk-naturvidenskabelige fakultets naturhistorisk-geografiske faggruppe på Blegdamshospitalets grund og ved Rigshospitalet samt på Nørre Fælled og i Danmarks tekniske Højskoles hidtidige bygninger ved Sølvtorvet og på Østervold. Det kan i denne forbindelse oplyses, at det er regeringens hensigt i indeværende folketingssamling på grundlag af en generalplan for opførelsen af det lægevidenskabelige centralinstitut (Panuminstitutet) på Blegdamshospitalets grund, at fremsætte et særligt lovforslag om dette byggeri.

Da Københavns Tandlægehøjskole, Danmarks farmaceutiske Højskole og Danmarks Højskole for Legemsøvelser også er placeret på Nørre Fælled, er der, således som det er beskrevet i bilag C i Københavns universitets betænkning af november 1968, mulighed for udvikling af et alsidigt biologisk center, hvortil man efterhånden kan knytte en række ikke-akademiske uddannelser, som også bygger på et biologisk grundlag, f. eks. terapi- og laborantuddannelser og uddannelser af andet medicinsk og odontologisk hjælpepersonale.

Da regeringen finder en koordineret udbygning af de biologiske fag i vid forstand ønskelig, må man finde det hensigtsmæssigt, at det nærmest Nørre Fælled liggende område mellem Jagtvejen, Tagensvej, Haraldsgade og Vermundsgade udlægges som et udvidelsesområde for de biologisk prægede fag, og man agter at optage forhandlinger med Københavns kommune om udarbejdelse af en byplan, som kan sikre områdets fremtidige anvendelse til sådanne formål.

Regeringen må derimod, bl. a. af de i betænkningen af november 1968 fra Københavns universitet anførte grunde, nære betænknelighed ved i øvrigt at basere Københavns universitets fremtidige udbygning på de i arbejdsgruppens rapport af 30. august 1968 beskrevne andre arealer inden for området Jagtvejen, Tagensvej, Røvsingsgade og Lyngbyvejen og på de nuværende militære arealer i Svane-mølleområdet, uanset at der her vil kunne opføres et etageareal, som er dobbelt så stort som universitetets i dag opgjorte behov.

Regeringen må derfor gå ind for, at man dels skaber aflastning for Københavns universitet ved

F. t. l. om Københavns universitets placering m. v.

snarest at oprette et universitetscenter ved Roskilde, dels i hovedstadsområdet søger tilvejebragt arealer, som kan sikre Københavns universitet udbygningsmuligheder på langt sigt. For det lægevidenskabelige fakultet og den naturhistorisk-geografiske faggruppe gælder dog, at der som ovenfor nævnt allerede findes et konkret forslag. Man finder i denne forbindelse at måtte konstatere, at en geografisk samling af alle universitetets aktiviteter som følge af de allerede iværksatte dispositioner ikke vil kunne realiseres inden for overskuelig tid, og at bestræbelserne derfor foreløbig må koncentrere sig om at tilsikre en samlet placering af naturligt sammenhørende fagområder, herunder også sådanne, som ikke traditionelt har været henlagt til universitetet.

Der foreligger som foran beskrevet to forslag om tilvejebringelse af større samlede arealer andetsteds: Dispositionsplanudvalgets forslag om erhvervelse af arealer i og ved Høje Tåstrup og Københavns universitets forslag om en udflytning til en Kalvebod-inddæmning og Vestamager.

Om Høje Tåstrup gælder det, at der i Høje Tåstrup kommune og syd på i Torslunde-Ishøj kommune fortsat er mulighed for at erhverve arealer til universitetsformål.

Da der imidlertid i nærværende lovforslag også stilles forslag om oprettelse af et universitetscenter ved Roskilde, og det må forudses, at der vil ske en udbygning af de fysiske forskningsanlæg ved Risø, vil det ikke være rimeligt også at etablere et uddannelses- og forskningscenter ved Høje Tåstrup og i Torslunde-Ishøj kommune og derved søge Københavns universitets udbygningsproblemer løst.

Regeringen kan principielt tilslutte sig forslaget om, at en langsigtet løsning af Københavns universitets øvrige udbygningsproblemer søges på Vestamager eller på en kommende inddæmning af Kalveboderne. En endelig afgørelse bør dog afvente resultatet af det udredningsarbejde, der under ledelse af en af undervisningsministeriet nedsat styringsgruppe er sat i gang for at få klarlagt, om der vil kunne tilvejebringes et areal af passende størrelse inden for området til universitetets udbygning, og hvornår de øvrige forudsætninger, som er af betydning for udbygningens endelige placering og iværksættelse, kan forventes at være opfyldt.

Såsnart rapporten fra styringsgruppen foreligger, vil den blive fremsendt til folketingets medlemmer, og regeringen agter ved folketingets 2. eller 3. behandling af nærværende lovforslag at fremsætte sådanne forslag om Københavns universitets placering, som rapporten giver anledning til.

Københavns universitets udbygning i den indre by forudsættes under alle omstændigheder at blive

definitivt opgivet. Universitetets kerne i den indre by, omfattende karreen Frue Plads, Nørregade, Krystalgade, Fiolstræde, Metropolitanannekset, Gråbrødre Torv-annekset og Studiegården må dog fortsat forudses anvendt til universitetets centrale administration og enkelte mindre, humanistiske institutter.

Oprettelse af et universitetscenter ved Roskilde.

Ved bedømmelsen af Københavns universitets udbygningsproblemer spiller udviklingen i studentertallet en væsentlig rolle. I planlægningsrådets „Skitse for udbygningen af de højere uddannelser i tiden indtil 1980“ (juni 1967) er der opstillet prognoser, der viser, at Københavns universitet vil have ca. 25.300 studerende i 1975 og ca. 29.000 studerende i 1980 under forudsætning af, at ca. 60 pct. af de universitetsstuderende vil befinde sig øst for Store Bælt.

Efter udarbejdelsen af „Skitse for udbygningen af de højere uddannelser i tiden indtil 1980“ er der imidlertid fremkommet nye kortsigtede prognoser udarbejdet af undervisningsministeriets økonomisk-statistiske konsulent, og ifølge disse prognoser vil Københavns universitet, der i 1969-70 har ca. 22.000 studerende, have mindst 32.000 studerende i 1975, hvilket svarer til en årlig stigning på ca. 2.000 studerende.

Denne uoverensstemmelse mellem de af planlægningsrådet og af undervisningsministeriets økonomisk-statistiske konsulent opstillede prognoser skyldes, at man ikke har anvendt de samme beregningsmetoder, selv om man i begge tilfælde tager sit udgangspunkt i den forventede udvikling i elevtallet i gymnasiet, jfr. bemærkninger til lovforslaget om universiteternes udbygning (F.T. 2. samling 1967-68, tillæg A sp. 2221-22).

Undervisningsministeriet finder den af den økonomisk-statistiske konsulent beskrevne udvikling sandsynlig, og fortsætter væksten i antallet af universitetsstuderende øst for Store Bælt med ca. 2.000 om året også efter 1975, må det forudses, at Københavns universitet i 1980 vil have ca. 40.000 studerende, medmindre der træffes omfattende foranstaltninger til aflastning af Københavns universitet.

Over for udsigten til, at Københavns universitet i 1980 kan have ca. 40.000 studerende, står det forhold, at universitetet i dag kun råder over lokaler og anlæg, som svarer til en kapacitet på mindre end 10.000 studerende, hvis disse studerende og deres lærere skulle have tidssvarende undervisnings- og forskningsforhold. Regeringen må derfor lægge afgørende vægt på, at man når frem til en løsning af universitetsproblemerne øst for Store Bælt, som

både kan sikre en iværksættelse af Københavns universitets udbygning og en hurtig udbygning af et nyt universitetscenter øst for Store Bælt, idet man af administrative, organisatoriske og miljømæssige grunde ikke anser det for ønskeligt at skabe et stort universitet med 40.000 studerende.

Regeringen anser det derfor for nødvendigt, at Københavns universitets kapacitet på længere sigt fastsættes til 20-25.000 studerende, og at der omgående tages skridt til etablering af et nyt universitetscenter på Sjælland.

Undersøger man Københavns universitets rekruteringsgrundlag, viser det sig, at det er et landsdelsuniversitet, som får næsten alle sine studerende fra områderne øst for Store Bælt, og at dette forhold synes at blive mere udpræget. I 1959 kom 76 pct. af Københavns universitets studerende fra områderne øst for Store Bælt, i 1964 udgjorde denne andel 80 pct., og i 1968 var den steget til 83 pct. Det vil sige, at den påkrævede aflastning af Københavns universitet må tilvejebringes øst for Store Bælt.

Planlægningsrådet for de højere uddannelser har allerede i sin indstilling af 7. december 1965 om den geografiske placering af nye centre for højere uddannelser og forskning (universitetscentre) i Danmark anbefalet, at det andet center for højere uddannelser øst for Store Bælt placeres ved Roskilde.

Planlægningsrådet er endvidere i „Skitse for udbygningen af de højere uddannelser i tiden indtil 1980“ gået ind for, at centret ved Roskilde etableres i 1970'erne.

Regeringen er enig i, at et nyt sjællandsk center bør placeres ved Roskilde, idet man lægger vægt på følgende forhold, som taler for denne placering:

- 1) En hurtig og effektiv aflastning af Københavns universitet vil bedst kunne ske i et bysamfund i nærheden af København, idet 72 pct. af de studerende ved Københavns universitet er hjemmehørende i Frederiksborg, Roskilde og Københavns amter samt i Københavns kommune.
- 2) Elektrificeringen af Roskildebanen vil inden for et overskueligt åremål blive fortsat fra Tåstrup til Roskilde således, at der etableres en effektiv kollektiv trafikforbindelse mellem Roskilde og Københavns-området.
- 3) Roskilde har i øvrigt en central trafikal placering for hele det sjællandske område, og anlæggelsen af en lufthavn ved Tune vil sammen med jernbanen til Korsør og Kalundborg lette forbindelsen med uddannelsescentrene vest for Store Bælt.

4) Et center ved Roskilde vil, ikke mindst i den vanskelige opbygningsperiode, kunne støtte sig på eksisterende uddannelses- og forskningsinstitutioner, biblioteker, arkiver og museer i København.

5) Et center ved Roskilde vil have særlige muligheder for at kunne tiltrække kvalificerede lærerkræfter — især deltidslærere — på grund af den korte og gode forbindelse til København.

6) Et center ved Roskilde vil have mulighed for et nært samarbejde med atomforsøgsstationen ved Risø.

Københavns universitet og andre offentlige myndigheder råder over betydelige arealer (knapt 300 ha) sydvest for Roskilde. Ud fra de ovennævnte hensyn og mere generelle by- og egnsplanmæssige synspunkter må en placering af det nye center umiddelbart nordøst for Roskilde forekomme mere hensigtsmæssig. Det er undervisningsministeriets hensigt omgående at optage forhandling med de stedlige kommunale og andre myndigheder med henblik på en nærmere fastlæggelse af centrets placering og udarbejdelsen af en arealrhvervsplan til sikring af de omhandlede arealer hurtigst muligt.

Planlægningen af universitetscentrets uddannelses- og forskningsmæssige struktur vil blive sat i gang, så snart nærværende lovforslag er vedtaget, men det er hensigten at søge undervisningen ved centret iværksat så hurtigt som muligt uden at afvente programmering, projektering og opførelse af permanente bygninger, idet man, så snart et centerareal er sikret, vil undersøge mulighederne for at gennemføre et pavillonbyggeri eller lignende på en egnet del af arealet.

I et sådant pavillonsystem, hvormed man har haft gode erfaringer ved Odense universitetscenter, skulle man kunne påbegynde undervisning til aflastning af de store fag under det filosofiske fakultet, af visse fag under den matematisk-fysiske faggruppe og senere af det rets- og statsvidenskabelige fakultet ved Københavns universitet. En sådan aflastning skulle i 1970'erne sigte på at reducere væksten i tilgangen af studerende til Københavns universitet med ca. 50 pct.

Til at forestå centrets planlægning og iværksættelsen af undervisningen forudsættes omgående etableret en mindre arbejdsgruppe, der må frigøres for andre arbejdsopgaver, og som må omfatte såvel universitetsmæssig, administrativ som byggeteknisk sagkundskab.

På længere sigt forudsættes universitetscentret ved Roskilde udbygget således, at det bliver muligt at holde Københavns universitets studentertal på

ca. 25.000 og at aflaste andre højere og videregående uddannelsesinstitutioner i Københavns-området i det omfang, disse institutioner giver en undervisning, som er beslægtet med de uddannelser, som allerede er placeret i universitetscentret.

Undervisningsministeriets foreløbige planer går ud på en hurtig opbygning af de mest søgte skoleembedseksamensfag: dansk, engelsk, fransk, tysk, historie og samfundsfag, der i øjeblikket søges af 77 pct. af de studerende til kandidateksamen ved Københavns universitets filosofiske fakultet.

Der vil ganske vist ikke herved blive mulighed for den enkelte studerende for at vælge sin kombination af hoved- og bifag frit ved Roskilde-centret. Men da hoved- og bifag ifølge den nye humanistiske studieordning af 1968 normalt læses efter hinanden, vil det ikke være vanskeligt for en studerende, der har læst et af de førnævnte fag ved Roskilde-centret, og som ønsker at kombinere det med et af de mindre søgte fag som f. eks. kristendomskundskab eller russisk, at læse det ved Københavns universitet.

På samme måde vil man kunne aflaste det næststørste fakultet ved Københavns universitet, det rets- og statsvidenskabelige fakultet, ved at etablere juridiske og nationaløkonomiske studier ved Roskilde-centret. Dette vil i øvrigt kunne støtte samfundsfagsstudiet.

Undervisningsministeriet afventer en redegørelse fra Handelshøjskolen i København om dens udbygningsbehov. Når den foreligger, vil der kunne tages stilling til, om og i hvilken takt oprettelse af handelshøjskoleuddannelser eventuelt kan ske ved et Roskilde-center.

Det skal i denne forbindelse nævnes, at man i begyndelsen af 1970 kan vente en indstilling fra planlægningsrådet om en nærmere koordinering af de samfundsvidenskabelige uddannelser. Det må anses for muligt, at man på dette grundlag ved et Roskilde-center vil slå de samfundsvidenskabelige universitetsstudier og de erhvervsøkonomiske handelshøjskolestudier sammen til én stor faggruppe med muligheder for friere fagkombinationer og afsluttende eksaminer på forskellige niveauer.

På samme måde må mulighederne for et samarbejde mellem de sproglige universitetsstudier og handelshøjskolens sprogstudier undersøges.

Hertil kommer de tidligere nævnte overvejelser om at flytte væsentlige dele af Københavns universitets matematisk-fysiske faggruppe til området ved Risø. Placeres faggruppen ved Risø, vil der kunne etableres et nært samarbejde mellem universitetscentret og faggruppen om udnyttelse af fælles faciliteter, kurser og lærerkræfter.

Endelig kan det overvejes at udflytte et af de københavnske seminarier, der ikke har mulighed for at opfylde det nye læreruddannelseslovs bygningsmæssige krav, hvor de er placeret i øjeblikket, til Roskilde-centret. Herved vil der kunne skabes særlig gode forudsætninger for det i betænkning af 18. maj 1966 fra folketingsudvalget vedrørende forslag til lov om uddannelse af lærere til folkeskolen og forslag til lov om højere forberedelseksamen ønskede nærmere samarbejde mellem læreruddannelsen og universitetsuddannelserne.

Det fremgår af bemærkningerne til forslaget til § 2 i loven af 31. maj 1968 om universiteternes udbygning, at ca. 120 mill. kr. vil være påkrævet til gennemførelse af midlertidige bygningsforanstaltninger ved Københavns universitet, men i det omfang, det vil være muligt at aflaste Københavns universitet ved udbygning af Roskilde-centret, vil det være rimeligt at overveje en anvendelse af en del af de 120 mill. kr. til byggeri ved Roskilde-centret.

Der stilles derfor forslag om, at indtil 25 mill. kr. af de 120 mill. kr. (byggeindeks 178) skal kunne anvendes til forberedende arbejder i forbindelse med Roskilde-centrets etablering i tiden indtil 1. april 1973. Man agter inden dette tidspunkt at fremsætte lovforslag om de økonomiske rammer for Roskilde-centrets udbygning.

Planlægning af et universitetscenter i Aalborg.

I den nordlige del af Jylland udgør Aalborg-området det eneste bysamfund, som er egnet til placering af et universitetscenter, og regeringen foreslår derfor det ene af de to nye jyske centre placeret ved Aalborg. Der findes allerede i Aalborg en række uddannelser med ca. 1.700 studerende, som kan udgøre elementer i en centerdannelse. Det gælder Aalborg Teknikum, Aalborg Seminarium, Aalborg Handelsskoles handelshøjskoleafdeling, Danmarks Ingeniørakademis Aalborg-afdelinger og Nordjysk Musik-konservatorium. Hertil kommer, at Danmarks Lærerhøjskoles afdeling i Aalborg driver en omfattende kursusvirksomhed i Nordjylland. Endvidere arbejdes i socialministeriet med planer om oprettelse af en afdeling af Danmarks sociale Højskole i Aalborg. Endelig er der udarbejdet forslag til oprettelse af Aalborg tekniske Bibliotek under Danmarks tekniske Bibliotek.

Regeringen finder det rimeligt, at man nu går i gang med at undersøge, hvorledes der på grundlag af de allerede eksisterende, videregående uddannelsesinstitutioner kan opbygges et universitetscenter i Aalborg.

Endvidere må det undersøges, hvorledes de eksisterende uddannelser kan overbygges med en egent-

lig højere uddannelses- og forskningsvirksomhed. Herved må der navnlig lægges vægt på uddannelsesområder, hvor presset på Aarhus universitet og de højere læreanstalter bør lettes. Det må desuden undersøges, hvorledes universitetscentrets biblioteksbetjening kan tilrettelægges, og hvorledes de fysiske rammer for centrets virksomhed skal tilvejebringes.

Etablering af universitetsuddannelser i Aalborg vil sandsynligvis ikke betyde nogen mærkbar aflastning af Københavns universitet, da den andel af de studerende ved Københavns universitet, der er hjemmehørende i Nordjylland, både i 1964 og i 1968 kun udgjorde 3 pct. Derimod har andelen af studerende fra Nordjylland ved Aarhus universitet i samme periode vist en stigning fra 14 pct. til 16 pct.

Regeringen foreslår, at der ned sættes en planlægningsgruppe, som kan arbejde med problemerne i forbindelse med etableringen af et universitetscenter i Aalborg. Denne gruppe må under sit arbejde holde sig i nær forbindelse med Planlægningsrådet for de højere uddannelser og de styrelser, hvorunder de uddannelsesinstitutioner, som indgår i gruppens overvejelser, sorterer.

Et universitetscenter i det sydlige Jylland.

I den sydlige del af Jylland findes der flere bysamfund, som kan komme på tale ved placeringen af det andet center.

Under hensyn til de væsentlige investeringer, der i henhold til lov af 31. maj 1968 skal foretages ved universiteterne i København og Århus samt ved universitetscentret i Odense, og under henvisning til, at nærværende lovforslag forudsætter etablering af et universitetscenter i Roskilde og placering af et universitetscenter i Aalborg, hvis etablering en planlægningsgruppe skal udarbejde forslag til, når nærværende forslag er vedtaget, må regeringen mene, at der er lagt så meget beslag på økonomiske ressourcer i de nærmeste år, at det vil være rigtigt at udskyde afgørelsen af placeringen af et universitetscenter i det sydlige Jylland.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

ad § 1. Med hjemmel i nærværende paragraf agter undervisningsministeren at optage forhandlinger med Københavns kommune om udarbejdelse af en byplan, som kan sikre anvendelsen af arealer inden for området Jagtvejen-Tagensvej-Haraldsgade-Vermundsgade til Københavns universitets læge- og naturvidenskabelige institutter og andre dermed beslægtede uddannelsesinstitutioner.

Når der foreligger rapport fra den styringsgruppe,

som forestår undersøgelserne af mulighederne for at placere Københavns universitet på Vestamager/Kalveboderne, vil regeringen stille forslag om universitetets placering på grundlag af det tilvejebragte materiale.

Der er ikke ved dette forslag taget stilling til et centers konkrete placering ved Roskilde, men man vil umiddelbart efter, at nærværende lovforslag måtte være vedtaget, optage forhandling med kommunale og andre myndigheder om den mest hensigtsmæssige placering af et centerareal bl. a. med henblik på opnåelse af bevillingsmæssig hjemmel til erhvervelse af arealet.

De 25 mill. kr., som man søger hjemmel til at anvende af den ved lov af 31. maj 1968 fastlagte bevillingsramme på 1.250 mill. kr. til forberedende arbejder i forbindelse med Roskilde-centrets etablering, skal dække udgifterne ved byggemodning og opførelse af de første midlertidige bygninger og ved planlægningen af centrets opbygning såvel uddannelses- som bygningsmæssigt. Såsnart der foreligger en generalplan for centret, vil der blive forelagt et lovforslag om centrets opbygning.

ad § 2. Der henvises til det i de almindelige bemærkninger om Aalborg-centret anførte. Når der foreligger en indstilling fra planlægningsgruppen, vil der blive forelagt et lovforslag om universitetscentret i Aalborg.

ad § 3. Der henvises til det i de almindelige bemærkninger om et universitetscenter i det sydlige Jylland anførte.

ad § 4. I henhold til bekendtgørelse af 8. juli 1966 af lov om folkeskolen § 61 og til lov af 13. april 1942 om ekspropriationer til offentlige højere almenskoler er der hjemmel til at foretage ekspropriationer til opførelse af bygninger og andre anlæg til folkeskoler og gymnasieskoler.

En tilsvarende hjemmel findes ikke, for så vidt angår højere uddannelsesinstitutioner. Under hensyn til det meget omfattende byggeri af sådanne institutioner, som må forventes i de kommende årtier, anser regeringen det for vigtigt, at der nu skabes hjemmel for, at arealer til højere uddannelsesinstitutioner kan erhverves ved ekspropriation. Sådanne arealer vil ganske vist ved byplan kunne udlægges til offentlige formål således, at byplanlovens ekspropriationsbestemmelser kan tages i anvendelse. Men da der kan gå 1-2 år, fra man beslutter at udarbejde en byplan, og til byplanen er endeligt godkendt, kan man risikere, at der ved denne procedure kan opstå betydelige forsinkelser i institutionernes udbygning.

Bilag.

Beretning

fra udvalget angående forslag til lov om centre for højere uddannelse og Københavns universitets placering.

(Afgivet den 30. september 1969).

Udvalget har holdt 11 møder og har herunder haft 3 samråd med undervisningsministeren, som endvidere skriftligt har besvaret en række spørgsmål fra udvalget. Besvarelserne er optrykt som bilag 1.

I udvalget er modtaget mundtlige og/eller skriftlige henvendelser fra:

cand. mag. Carl E. Andersen,
Christiansfeld kommunes fællesudvalg,
Danske Studerendes Fællesråd,
Fællesudvalget vedrørende den nordjyske amtskommune,
fhv. kommunelærer Edv. Hansen, Glostrup,
Hassersis sogneråd,
Holbæk kommune,
Høje-Tåstrup kommune,
Initiativudvalgets sekretariat,
Lærere ved Dansk Ingeniør Akademi,
Ålborg,
Nordjyllandsudvalget for højere læreanstalter,
Næstved kommune,
Nørresundby kommune,
Odense universitet,
Odense universitetsbibliotek,
Ribe amts regionsudvalg,
Ribe amts universitetsudvalg,
Roskilde byråd,
Vestjyllands udviklingsråd,
Ålborg amtsråd,
Ålborg byråd,
repræsentanter for de 5 politiske partier i Ålborg byråd,

Ålborg Ungdoms Fællesråd samt en kreds af skolefolk i Vestjylland.

Udvalget har sammen med undervisningsministeren foretaget følgende rejser: Til Haderslev og Ribe-Esbjerg. På denne tur holdtes endvidere i Grindsted et møde med

repræsentanter for Kolding by, Vejle amt og universitetsforeningen. Til Roskilde og Høje-Tåstrup, til Holbæk og Næstved, til Odense og til Ålborg. På rejserne er der ført forhandlinger med stedlige repræsentanter og foretaget besigtigelse af områderne.

Der er i udvalgets *flertal* (det konservative folkepartis, venstres og det radikale venstres medlemmer af udvalget) enighed om, at Københavns universitets udbygningsproblemer er meget presserende og omfattende, og at der nu må træffes beslutning om en langsigtet plan, som dels sikrer Københavns universitets udvikling, dels tager hensyn til udbygningen af de højere uddannelser andre steder i landet. Udvalget kan tilslutte sig regeringens forslag om, at det lægevidenskabelige fakultet og de biologiske fag under den naturhistorisk-geografiske faggruppe udbygges på arealerne på og omkring Nørre Fælled, og at de øvrige dele af faggruppen placeres i Danmarks tekniske Højskoles hidtidige bygninger på Øster Voldgade og ved Sølvtorvet. Udvalget er af den opfattelse, at en langsigtet løsning af Københavns universitets øvrige udbygningsproblemer bør søges på Vestamager eller på en kommende inddæmning af Kalveboderne. En endelig afgørelse bør dog afvente resultatet af det udredningsarbejde, der under ledelse af en af undervisningsministeren nedsat styringsgruppe er sat i gang omkring 1. august 1969 for at få klarlagt, om der vil kunne tilvejebringes et areal af passende størrelse inden for området til universitetets udbygning, og hvornår de øvrige forudsætninger, som er af betydning for udbygningens endelige placering og iværksættelse, kan

forventes at være opfyldt. Styringsgruppens endelige kommissorium forelå den 5. september, hvilket navnlig skyldtes ønsket om at tilpasse det efter udviklingen i folketingsudvalgets forhandlinger. En samlet redegørelse fra den nævnte styringsgruppe forventes at foreligge senest den 1. december 1969.

Udvalgets flertal kan tilslutte sig, at en hurtig aflastning af Københavns universitet er påkrævet, og at denne aflastning også skal tilvejebringes ved hurtig opbygning af et center for højere uddannelse og forskning ved Roskilde, hvor der i første omgang bør bygges lokaler til humaniora og samfundsvidenskaberne.

Det af Københavns universitets matematisk-fysiske faggruppe ønskede areal på ca. 5 ha til opførelse af haller til eksperimentel fysik bør erhverves i nærheden af atomforsøgsstationen Risø og Niels Bohr Institutets Risøafdeling, og flertallet opfordrer undervisningsministeren til snarest at indhente en udtalelse fra den matematisk-fysiske faggruppe om mulighederne for fremtidig udbygning i Roskilde.

Med iværksættelse af den omtalte udbygning ved Roskilde finder flertallet, at det ikke vil være rimeligt at søge Københavns universitets udbygningsproblemer løst på arealer ved Høje-Tåstrup og i Torslunde-Ishøj kommune.

Udvalgets flertal kan endvidere tilslutte sig, at en del af de 120 mill. kr., der ifølge bemærkningerne til forslaget til lov af 31. maj 1968 om universiteternes udbygning skønnedes anvendt til midlertidige foranstaltninger ved Københavns universitet, i stedet anvendes til aflastning af Københavns universitet ved opførelse af lokaler for et uddannelsescenter ved Roskilde. Dette bør i så fald ske ved gennemførelse af et lovforslag.

Udvalgets flertal ønsker i denne forbindelse at understrege, at der lægges stor vægt på, at udbygningen af universiteterne i Odense og Århus fremmes mest muligt, og at det forudsættes, at ingen af de midler, der i bemærkningerne til forslaget til lov af 31. maj 1968 om universiteternes udbygning skønnedes anvendt ved udbygningen af universiteterne i Odense og Århus — henholdsvis 257 mill. kr. og 373 mill. kr. —

overføres til udbygning af Københavns universitet eller centret ved Roskilde.

Undervisningsministeren har over for udvalget givet tilsagn om at nedsætte en planlægningsgruppe, der kan fremkomme med forslag om, hvorledes de højere og videregående uddannelser, der allerede er placeret i Ålborg, kan koordineres og udbygges, og om hvorledes disse uddannelser kan suppleres med andre beslægtede højere uddannelser og forskning. Der henvises til det som bilag 2 optrykte udkast til kommissorium for planlægningsudvalget.

Et mindretal (socialdemokratiets medlemmer af udvalget) ønsker at give udtryk for følgende synspunkter:

I den tale, hvormed undervisningsministeren den 14. marts i år forelagde lovforslaget, udtalte ministeren bl. a. følgende:

„Uanset udfaldet af folketingets forhandlinger vil jeg dog gerne understrege, at hverken det sydjyske center eller centret ved Ålborg kan oprettes foreløbig. Med udbygningen af universiteterne i København, Odense og Århus og oprettelsen af et universitetscenter ved Roskilde vil vi ansænde vor kapacitet til det yderste.“

Det vil altså sige, at oprettelsen af et center ved Roskilde er ensbetydende med, at der foreløbig spærrer for udviklingen i Ålborg og i Sydjylland. Socialdemokratiet har deltaget i sommerens udvalgsarbejde i håb om, at det var muligt at ændre en udbygningsplan, der på denne måde forsinker opbygningen af de nye jyske centre.

Desværre må vi nu ved udvalgsarbejdets afslutning konstatere, at det ikke har været muligt at få forhandlinger om realitetsændringer i ministerens forslag i gang. Dette fremgår også med beklagelig tydelighed af flertallets ovenfor anførte udtalelser.

Også af mindretallet er det erkendt, at Københavns universitet har så store kapacitetsproblemer, at det er aldeles nødvendigt, at Københavns universitets udbygning placeres centralt, både i kortsigtede og langsigtede planer. Mindretallet har i denne sammenhæng peget på en udbygning i Vestamager-Kalvebod-området — formentlig med hovedvægten lagt på Vestamager — og man må beklage, at der først for nylig fra ministerens side er taget skridt til en vurdering af mulighederne i dette område.

Når mindretallet kan tilslutte sig ønsket om at fremme en udvidelse af kapaciteten i Århus og Odense mest muligt, skyldes det dels hensynet til universiteterne disse to steder, dels hensynet til aflastningen af Københavns universitet. Mindretallet har bemærket, at der fra Odense universitet er stillet forslag om, for ret beskedne bevillinger, at udvide kapaciteten inden for de humanistiske fag mere end planlagt. Mindretallet håber, en sådan kapacitetsudvidelse vil komme til at indgå i de kortsigtede planer.

Det er afgørende for mindretallet at pege på en opbygning i Ålborg så hurtigt som gørligt, dels ud fra hensynet til aflastningen af Københavns universitet, dels ud fra den betydning for bedre uddannelsesmuligheder for de unge i det nordjyske område og endelig for hele regionens udvikling, som et uddannelsescenter i Ålborg vil have.

Mindretallet mener derfor, at der nu bør nedsættes et planlægningsudvalg med den opgave at forberede en start i Ålborg inden for en tidsfrist på 3-5 år, samt at der omgående må tages fat på at forberede det bibliotek, der er nødvendigt for den fortsatte udbygning af uddannelsescentret.

Det af ministeren forelagte kommissorium for opbygningen af et center i Ålborg er så upræcist, at det slet ikke på tilfredsstillende måde sikrer en hurtig opbygning i Ålborg. Der er ikke anført nogen form for tidsfrist. Der er intet nævnt om biblioteksopbygningen. Der er ikke direkte peget på etableringen af de fag, der kan tjene til en hurtig aflastning af Københavns universitet, og ministerens udtalelse i forelæggelsestalen om, at centret ved Ålborg bevillingsmæssigt må vige for opbygningen ved Roskilde, er ikke dementeret.

Når mindretallet ønsker at give opbygningen i Ålborg fortrin for opbygningen i Roskilde, skyldes det en række grunde, heriblandt at Københavns universitet ikke synes at være så interesseret i Roskilde-løsningen, som i en løsning nærmere København — jfr. her rektor, professor Mogens Fog's kronik i Politiken den 24. september i år. Mindretallet må også tage afstand fra den tanke at bygge Roskilde-centret op ved at tage en del af de 120 mill. kr., som folketinget i 1968 bevilgede til midlertidige

foranstaltninger ved Københavns universitet.

Mod en opbygning i Roskilde nu taler yderligere, at det talmateriale, som udvalget i maj måned i år modtog fra ministeren, peger på, at antallet af adgangsberettigede til videregående uddannelser vest for Store-Bælt i løbet af en kort årrække væsentligt vil overstige antallet af adgangsberettigede øst for Store-Bælt. Det er bl. a. på denne baggrund, man må se den meget stærke opbakning bag Ålborg-centret fra Danske Studerendes Fællesråds side.

Hertil kommer, at der ikke findes et materiale, der udtømmende belyser problemerne ved oprettelsen af Roskilde-centret, at arealerne ved Roskilde ikke har vist sig særligt egnede til formålet, at man ikke har i sinde at starte med fag, der har tilknytning til Risø, og at en Ålborg-løsning vil blive billigere end løsningen i Roskilde, bl. a. fordi den ikke kræver statslige investeringer i første omgang.

En udskyldelse af en stillingtagen til Roskilde-centret nu vil også give mulighed for den ajourførte realitetsundersøgelse af andre placeringer af et østsjællandsk universitet, f. eks. i Næstved eller Holbæk, som ministeren hidtil kategorisk har afvist.

Hvad det sydjyske center angår, afventer mindretallet regeringens forslag til en placering, men mener stadig, at det vil være rigtigst at tage stilling til placeringen så snart som muligt.

Trods det negative resultat af sommerens forhandlinger erklærer mindretallet sig stadig parat til saglige drøftelser, når ministerens forslag genfremsættes i det nye folketingsår.

Mindretallet finder ikke, at denne sag egner sig til afgørelse med et snævert flertal af folketingets medlemmer, men en forudsætning for mindretallets medvirken til en samlet løsning må — som det fremgår af ovenstående — være, at regeringens forslag ændres på en sådan måde, at der tages de hensyn til den fremtidige balance i tilvejebringelse af uddannelsesmuligheder i landet, som ikke er taget i det foreliggende forslag eller i den af flertallet afgivne beretning.

Et andet mindretal (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) kan tilslutte sig en del af flertalsbetragtningerne, men har ment det

klarere at fremsætte sine synspunkter i samlet form.

1. Udbygningen af Københavns universitet efter nu fastlagte planer fremskyndes. Der træffes principbeslutning om videreudbygning på Vestamager/Kalveboderne, til påbegyndelse så snart områdets planlægning er afklaret. Indtil denne afklaring er sket, må der være tilstrækkelige midler til nødvendige foranstaltninger. Samtidig fortsættes og accelereres udbygningen af universiteterne i Odense og Århus.

2. Et universitetscenter påbegyndes i Roskilde. Det skal omfatte humanistiske og rets- og statsvidenskabelige discipliner. I den indledende fase må dele af undervisningen koordineres med København. En planlægningsgruppe giver hurtig indstilling om de første led og om, hvilke fag uden for universitetsrammen der kan indpasses i dette center.

3. Der nedsættes et særligt udvalg til planlægning af udbygningen af den matematisk-fysiske faggruppe i København. Den skal afklare, om denne faggruppe bedst bygges på Vestamager eller i Lundtofte,

og om der bør udbygges undervisningsfaciliteter under Roskilde universitet i tilslutning til Risø.

4. Et universitetscenter påbegyndes i Ålborg. I de første stadier udbygges og samarbejdes ingeniørakademi og handelshøjskole, og der oprettes hertil svarende tekniske og økonomisk-samfundsvidenskabelige studier og forskningscentre. En planlægningsgruppe får ansvar for planernes udførelse.

5. Der træffes principbeslutning om oprettelse af et universitet i Esbjerg. Der nedsættes en foreløbig planlægningsgruppe, der især må arbejde med humanistisk-pædagogiske studier. Gruppen får som første opgave at undersøge muligheden for en integreret læreruddannelse til flere skoletrin.

Lovforslaget har ikke kunnet færdigbehandles i indeværende folketingssamling, og udvalget opfordrer derfor undervisningsministeren til snarest muligt i den kommende samling at fremsætte lovforslag om centre for højere uddannelser og Københavns universitets placering.

P. u. v.

Samuelson,
formand.